

Zákon o životním prostředí

Realizace projektu: Ústav pro ekopolitiku,
o.p.s.

Vedoucí projektu: Doc. JUDr. Eva Kružíková, CSc.

Odborný pracovník: JUDr. Eva Adamová, CSc.

Partneři: One Europe Foundation (Nizozemí), MŽP ČR

V listopadu 2003 byl po čtyřech letech ukončen projekt, jehož výsledkem je návrh včasněho záměru zákona o životním prostředí. Projekt byl finančně podpořen Sociálním programem přechodného období pro střední a východní Evropu (Matra) Ministerstva zahraničních vztahů Nizozemí a Ministerstvem životního prostředí ČR. Návrh včasněho záměru zpracovávali právníci z Ústavu pro ekopolitiku, o.p.s., z Právnické fakulty UK, z Právnické fakulty MU a další odborníci zabývající se právem životního prostředí. Nizozemským partnerem ÚEP byla nadace One Europe Foundation. Na projektu se podíleli rovněž tři zahraniční odborníci, profesori práva životního prostředí z Nizozemí a SRN (prof. J. Jans, prof. T. Drupsteijn, a prof. E. Rehbinder).

Zpracovatelé návrhu vycházeli především z tendencí v ostatních státech, které již podobné kodexy přijaly nebo je připravují (např. Nizozemí, SRN, Polsko, Švédsko atd.). Tato tendence je dokladem koncepční stabilizace práva životního prostředí jako právního oboru. Vnější do této právní úpravy systém a důsledné koncepční zakotvení založené na jednotných základech. Je odrazem i jistých kodifikačních tendencí v právu životního prostředí EU.

Po úspěšném oponentním řízení, které probíhalo na Ministerstvu životního prostředí v prosinci 2003, návrh včasněho záměru převzalo ministerstvo, které na něm dále pracuje. Po vnitřním a meziresortním připomínkovém řízení má být návrh podle Plánu legislativních prací vlády předložen vládě v srpnu 2004.

Zákon o životním prostředí nahradí dnes platný zákon č. 17/1992 Sb. Podle původního záměru by zákon měl pokrýt celou oblast práva životního prostředí. Jeho obecná část bude obsahovat horizontální (průřezovou) úpravu (např. základní zásady práva životního prostředí, základní definice pojmů, právo na informace o životním prostředí, EMAS, plánování ochrany životního prostředí, standardy, veřejnoprávní smlouvy, prosazování práva životního prostředí, veřejnou správu v ochraně životního prostředí a další). Zvláštní část ve své konečné podobě zahrne celou složkovou úpravu ochrany životního prostředí a nahradí tak dnes platné jednotlivé zákony. Podrobnosti budou upravovat prováděcí předpisy, zejména nařízení vlády.

Právo
životního prostředí Evropských společenství - praktický průvodce

Vstup České republiky do EU přináší mnohé změny v právu životního prostředí, které znamenají neustálé přizpůsobování vnitrostátních právních předpisů požadavkům ES. Účelem projektu bylo pomoci české veřejnosti a zejména tím, kterých se změny budou nejvíce týkat, orientovat se v základních předpisech Evropského společenství platných v oblasti ochrany životního prostředí, seznámit se s postupem jejich přijímání v Evropské unii a převádění do českého práva a ukázat na některá úskalí při jeho uplatňování v praxi. Hlavním výstupem, na němž se podíleli právníci Ústavu pro ekopolitiku, o.p.s. byla publikace Právo životního prostředí Evropských společenství. Průvodce obsahuje kromě popisu zásad úpravy obsažené ve vybraných předpisech ES a informace o jejich implementaci v českém právu, rovněž seznam a rozbor rozsudků týkajících

se příslušných okruhů ochrany životního prostředí vydaných Evropským soudním dvorem.

Projekt byl finančně podpořen Evropskou unií v rámci Programu Phare Access 1999. Uskutečnil se ve spolupráci s odborníky z T.M.C. Asser Institute, Hague z Nizozemí a z Institute for European Environmental Policy, Londýn, Anglie.

Posilování soudního systému a úloha soudů při implementaci a prosazování práva EU

V rámci projektu uspořádal Ústav pro ekopolitiku, o.p.s ve spolupráci s Institutem pro právní vzdělávání a informace, Praha čtyři specializované semináře zaměřené na přijímání práva ES a jejich dopady v oblasti soudnictví a veřejné správy. Semináře probíhaly za účasti soudců, státních zástupců, advokátů a dalších právních odborníků jak z České republiky tak z některých kandidátských států (zejm. Maňarsko, Slovensko).

V rámci seminářů, si jejich účastníci, jak z kandidátský tak členských států EU a zástupců EU, vyměňovali informace a zkušenosti týkající se:

- tvorby a implementace politik EU na úrovni státu,
- právní úpravy fungování trhu EU a
- integrace politiky ochrany životního prostředí do ostatních politik EU.

Jako součást výstupu projektu se připravuje sborník příspěvků, přednesených na těchto čtyřech seminářích, který bude vydán na podzim 2004.

Projekt se uskutečnil v listopadu 2003 - květnu 2004 a byl finančně podpořen programem PHARE 2002 Komise EU určeného pro malé projekty.

Studie o trestní právní odpovědnosti v oblasti ochrany životního prostředí ve vybraných kandidátských státech

Ústav pro ekopolitiku o.p.s. se podílel na vypracování mezinárodní studie o prosazování práva v ochraně životního prostředí v České republice, Litvě, Maňarsku, Polsku a Slovensku. Studie vznikla na základě zadání Evropské komise a zabývala se zejména otázkou trestných činů v ochraně životního prostředí v rámci EU. Výsledky projektu jsou uveřejněny na webové stránce Evropské komise: <http://europa.eu.int/comm/environment/crime/index.htm#studies>

Projekt, který koordinovala organizace MILIEU, Environmental Law Consultancy se sídlem v Bruselu, se uskutečnil se v únoru - září 2003 a byl financován Evropskou Komisí, GØ životní prostředí.

Studie o jiných než trestní právních opatřeních při porušení práva životního prostředí Evropského společenství ve vybraných kandidátských zemích

Studie, na níž se podílí Ústav pro ekopolitiku, o.p.s., navazuje na předchozí studii o trestní právní odpovědnosti v ochraně životního prostředí. Výstup se bude zabývat správní právními důsledky porušení vybraných předpisů

platných v ochraně životního prostředí v České republice, Litvě, Maďarsku, Polsku a Slovensku.

Koordinátorem projektu je opit organizace MILIEU, Environmental Law Consultancy se sídlem v Bruselu. Práce na projektu byly zahájeny v únoru 2003 a skoněi v září 2003.

Projekt, který se uskuteèuje pro Evropskou komisi, je financován Evropskou komisí, GØ životní prostředí.

Zpráva o implementaci vybraných právních pøedpisù ES v oblasti ochrany životního prostředí v níkterých kandidátských státech

Dvumisièní projekt (listopad-prosinec 2003) byl zpracován pro potøeby Evropského parlamentu. Jeho výstupem byla "Zpráva o stavu implementace vybraných právních pøedpisù ES v ochraně životního prostředí do èeského práva". Práci na projektu se úèastnili právníci Ústavu pro ekopolitiku, o.p.s.

Koordinátorem projektu byl Institute for European Environmental Policy, Londýn, Anglie. Práce na projektu byly financovány Evropským parlamentem.

Programové dokumenty v ochraně životního prostředí

Dvumisièní projekt (leden-únor 2004) byl zpracován pro potøeby Evropské agentury životního prostředí (European Environmental Bureau). Zamìril se na analýzu programových dokumentù v ochraně životního prostředí v kandidátských státech a týkal se tíchto aspektù:

- integrace politik v kandidátských státech,
- plánování v ochraně životního prostředí,
- implementace *acquis communautaire* a její dopady na stav životního prostředí a
- zavádění nových technologií v souvislosti s procesem rozvíjení.

Koordinátorem projektu byl Institute for European Environmental Policy, Londýn, Anglie. Práce na projektu byly financovány Evropskou agenturu životního prostředí.